

Z OBSAHU	Pohled z Říma: Zneužívané zneužívání	05
	Jak z krize ven či jak do ní příště nespadnout	06
	Ayn Randová: Zbožštění jednotlivce a glorifikace sobectví	11
	Bůh ve svátostech. Svátosti na cestě spásy	13

TRADICE OTCŮ

Z traktátu „Proti bludným naukám“ svatého biskupa Ireneje (140–202)

V Deuteronomiu říká Mojžíš lidu: Hospodin, náš Bůh, uzavřel s námi na Chorebu smlouvu. Tuto smlouvu neuzavřel Hospodin s našimi otci, ale s námi.

Proč neuzavřel smlouvu s otci? Protože zákon nebyl ustanoven pro spravedlivé. A otcové byli spravedliví, podstatu zákona měli vepsánu do srdcí a do duší... Když však tato spravedlnost a láska k Bohu upadly v zapomenutí a v Egyptě úplně vyhasly, bylo nutné, aby se Bůh ze své nesmírné lásky k člověku projevil živým slovem.

Mocí vyvedl svůj lid z Egypta, aby se člověk znovu stal Božím učedníkem a následovníkem. [...] Živil ho manou, aby se mu dostalo pokrmu duchovního, jak říká Mojžíš v Deuteronomiu: Nasytit tě manou, kterou neznali tvoji otcové, aby tě poučil, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk může žít vším, co vychází z Hospodinových úst.

Přikázal milovat Boha a uložil být spravedlivý vůči bližnímu, aby člověk nežil v nespravedlnosti a nestal se nehodným Boha. Pomocí Desatera vedl člověka, aby žil v důvěrném přátelství s ním a ve svornosti se svým bližním. A to vše dělal jen pro dobro člověka, neboť Bůh od člověka nic nepotřebuje. [...]

Stejně závazné zůstávají i pro nás; jeho tělesným příchodem byly rozšířeny a obohaceny, nikoli zrušeny. [...]

Nyní však to, co vedlo k otroctví nebo bylo pouze znamením, novým zákonem svobody zrušil. To však, co se týká přirozeného zákona a svobody a co je obecně platné, obohatil a rozšířil. Udělil lidem nesmírnou milost: stali se Božími dětmi, poznávají Boha jako Otce, mohou ho milovat z celého srdce a bezvýhradně jít za jeho Slovem.

Foto: Flickr, futurmog

Až nastane skutečná rovnost...

„Až nastane skutečná rovnost, odejdeme.“ Toto heslo si vzala za své česká skupinka *Gender Studies* (GS). Tak jako jinde v Evropě jsou česká GS přímo vázána na systém státní podpory a jako vědní obor včleněna do systému zejména vysokého školství.

V polském Gdaňsku iniciovalo několik profesorek vznik GS na místní univerzitě. Katedra GS by měla být složená skutečně vyváženě: 14 žen a 5 mužů. V České republice máme mezi interními pracovníky podobné katedry např. na pražské univerzitě mezi sedmi ženami muže jednoho. Do diskuse o vzniku polské katedry GS se aktivně vložil děkan tamní právnické fakulty profesor Jarosław Warylewski, který se dlouhodobě zabývá souvislostmi ženské otázky a je autorem mnoha uznávaných publikací. Vzbudil hysterické pozdvižení, když řekl: „Pokud vy zde vytvoříte katedru GS, já vytvořím třeba Centrum pro studium pedofilie.“ Svě vyjádření zdůvodnil tím, že jestliže se se vši vážností má jako izolovaný obor studovat pohlaví a rovnost, považuje pak třeba pedofilii za obor podrobného zkoumání neméně hodný. Warylewski podot-

knul, že pro studium dané problematiky existují na mnoha fakultách konkrétní obory. V nich jsou pak „gender témata“ včleněna do logických souvislostí daného předmětu. Vytvářet speciální studia není vědeckou, ale ideologickou ambicí.

Heslo českých feministek zmíněné v titulku dokazuje, že ony už ví, co si pod pojmem rovnost představují a kdy „odejdou“ – až bude snadný přístup k antikoncepci, potratům, povinná otcovská dovolená, zaručeny kvóty pro počet žen v podnicích a ve správních a politických orgánech. Čerstvě schválená rezoluce v Evropském parlamentu teď navíc vyzývá členské státy, aby spustily kampaně zaměřené na žáky středních škol, které propagují např. strojrenství jako volbu povolání, aby tak byl zvýšen podíl žen v tradičně mužských profesích... Věda o rodu už má dobádat. Studia smysuplného akademického vědního oboru ale musí bádát s cílem získat nové znalosti a výsledkem zkoumání má být nové poznání. Moderně povinná *gender studia* nenaplňují povinnost akademické neutrality. Jsou tak jednoznačně čistou propagandou.

Zdeňka Rybová

Katolický kostel v Iráku po bombovém atentátu.
Foto: www.christiansofiraq.com

Panika mezi křesťany v Mosúlu

Situace křesťanů v severním Iráku se vyhorčuje. Mosúlský arcibiskup Amil Shamaaoun Nona řekl agentuře *Kirche in Not*, že půjde-li to tak dále, všichni křesťané z Mosúlu odejdou. Jen v minulém týdnu byli čtyři křesťané zabiti extremisty.

Arcibiskup řekl, že vládne panika. Křesťané si nejsou jisti životem ani v práci, ani ve škole nebo doma. Z pěti tisíc rodin, které žily ve městě v roce 2003, jich zbylo jen pár.

Arcibiskup apeluje na západní média. Je třeba, aby více referovala o utrpení křesťanů v regionu. Požádal všechny křesťany o modlitbu za postižené.

Kirche in Not

Blahořečení Jerzyho Popieluszka

Kněz Jerzy Popieluszko bude 6. června ve Varšavě blahořečen jako mučedník. Byl zavražděn polskou tajnou službou v roce 1984.

Při blahořečení, respektive svatořečení mučedníků se nevyžaduje zázrak.

Slavnost proběhne na Pilsudského náměstí a po ní půjde procesí do 10 kilometrů vzdálené národní svatyně „Chrám Boží Prozřetelnosti“ ve Wilanowě.

Popieluszko je v Polsku považován za národního hrdinu, jeho hrob už navštívilo přes 18 milionů lidí. Má 70 pomníků a 130 pamětních desek. V 75 letech je po něm pojmenována ulice.

Kathnet

Komuniké o papežově setkání s irskými biskupy

Ve dnech 15. a 16. února 2010 se Svatý otec setkal s irskými biskupy a vyššími členy Římské kurie, aby s nimi hovořil o vážné situaci v irské Církvi. Společně probírali selhání představitelů irské Církve, kteří se po řadu let dostatečně efektivně nezabývali případy sexuálního zneužití mladých lidí některými kleriky a řeholníky. Všichni přítomní se shodli, že tato krize vede k narušení důvěry ve vedení Církve a poškodila její svědectví o evangeliu a mravním učení Církve. ...

Ráno 15. února, po krátkém úvodu Svatého otce, každý z irských biskupů předložil svá vlastní pozorování a návrhy. Biskupové mluvili otevřeně o pocitu bolesti a hněvu, zrady, pohoršení a hanby, jež jim sdělovali zneužití. Podobné pohoršení zaznělo od laiků, kněží a řeholníků.

Biskupové také popisovali podporu, kterou poskytují tisíce vyškolených a zbožných laiků na farní úrovni; ti chtějí zajistit bezpečnost dětí při všech církevních aktivitách a zdůrazňují, že, i když je jasné, že v zásadě šlo o chybný úsudek a opominutí, byla nyní podniknuta opatření pro bezpečnost dětí a mladých lidí. Biskupové zdůraznili, že jsou připraveni spolupracovat se státními úřady na severu i na jihu a s Národní radou pro ochranu dětí v irské katolické církvi, aby bylo zajištěno, že církevní standardy, politika a procedury budou praktikovány co nejlépe.

Svatý otec poznamenal, že sexuální zneužití dětí a mladých lidí je nejen odporný zločin, ale také těžký hřích, který uráží Boha a zraňuje důstojnost člověka stvořeného k jeho obrazu. I když je jasné, že současná bolestná situace se nevyřeší rychle, vyzval biskupy, aby se zabývali problémy minulosti a čelili dnešní krizi čestně a odvážně. Vyjádřil také naději, že toto setkání pomůže sjednotit biskupy, aby mluvili jedním hlasem a určili konkrétní kroky k uzdravení těch, kdo byli zneužití, povzbuzovali k obnově víry v Krista a v obnově duchovní a morální věrohodnosti Církve.

Svatý otec také poukázal na obecnější krizi víry, jež postihla Církev, a spojil ji s nedostatkem úcty k lidské osobě: oslabení víry podstatně přispělo k fenoménu sexuálního zneužívání mladistvých. Papež zdůraznil nutnost hlubší teologické reflexe celé otázky, a požaduje zlepšení lidské, duchovní, akademické a pasotrační přípravy kandidátů kněžství i zasvěceného života, i těch, kdo už byli vysvěceni resp. složili sliby.

Biskupové měli příležitost probrat návrh pastýřského listu Svatého otce katolíkům v Irsku. Papež přijal jejich poznámky a nyní svůj list dokončí. Bude vydán v nastávající postní době.

Diskuse byla uzavřena 16. února ráno. Biskupové se vracejí do svých diecézí a papež je požádal, aby tento půst věnovali prosbám o Boží milost a dary Ducha Svatého, i o sílu pro Církev v Irsku.

VIS

Nový pražský arcibiskup nastoupí 10. dubna

Dne 15. února 2010 krátce po poledni navštívil nový pražský arcibiskup Mons. Duka Arcibiskupský palác. Nejprve se pozdravil s vedením arcibiskupství a jeho zaměstnanci, poté při obědě hovořil s kardinálem Vlkem. Také samotné slavnostní převzetí arcidiecéze bylo tématem rozhovoru. Na žádost arcibiskupa Duky bylo stanoveno, že se převzetí vedení arcidiecéze uskuteční v pražské katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha při slavnostní bohoslužbě za přítomnosti kněží i veřejnosti v sobotu po Velikonocích dne 10. dubna 2010 v 10 hodin.

Arcibiskupství pražské

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz. Máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem, můžete se zaregistrovat na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Šojdrová nesouhlasí s umožněním adopcí pro registrované partnery

První místopředsdkyně poslaneckého klubu KDU-ČSL Michaela Šojdrová umístila na své stránky www.sojdrova.cz protest proti návrhu novely zákona, který má zrušit omezení adopcí pro osoby žijící v registrovaném partnerství. K protestu se lze připojit a on-line odevzdat svůj hlas. Píše mimo jiné:

„Nesouhlasím s tím, aby děti, které nemohou vyrůstat ve vlastní rodině, mohly být adoptovány osobami žijícími v registrovaném partnerství a aby je české soudy svěřovaly do výchovy homosexuálním párům. Novela by byla v přímém rozporu s Evropskou úmluvou o osvojení, která připouští pouze osvojení manželi nebo jedinou osobou. Evropská úmluva tak záměrně omezuje možnosti osvojení na formu soužití, která je pro dítě vhodná z hlediska jeho vývoje. Taková ochrana dětí není samoúčelná. Na první místo staví zájem dítěte, které se nemůže bránit.“

Poslankyně dále uvádí důvody proti tomuto záměru, k němuž dal podnět ministr Kocáb. Návrh novely považuje za neslučitelný s Úmluvou o právech dítěte, ke které se Česká republika hlásí. Neexistuje žádný mezinárodní závazek, který by nás k této změně zákona nutil. EU i Lisabonská smlouva považují rodinné právo za vyhrazené pro rozhodování členských zemí. Podkladové studie, které jsou využity pro podporu návrhu, jsou pouze jednostranně zaměřeny, stejně jako z nich vyplývající hodnocení vlivu partnerské péče na děti.

Závěrem poslankyně uvádí: „V současné době čekají i 3–5 let desítky manželských párů, které prošly výběrem a náročnou přípravou, na vhodné dítě k adopci. Existuje řada komplikací, kvůli kterým se děti do náhradních rodin dostávají zbytečně pozdě. Vláda by se měla proto zabývat odstraňováním zbytečných překážek pro adoptce či pěstounskou péči.“

sojdrova.cz

Hlavní britský rabín se zastal papeže, ne tak katolický poslanec Evropského parlamentu

Stephen Hughes, člen *Labour Party* a britský „katolický“ poslanec Evropského parlamentu, napadl poznámky papeže Benedikta XVI. týkající se vládního návrhu tzv. *Equality Bill* (zákonu o rovných příležitostech) a řekl, že by papež měl aplikovat ve Vatikánu antidiskriminační politiku Evropské unie. Hughes v roce 2008 hlasoval proti návrhu, jenž zakazoval EU financovat vlády, organizace nebo programy, které podporují nebo se podílejí na vynucených potratech, nedobrovolné sterilizaci nebo zabíjení dětí.

Hughes reagoval na papežův proslov k anglickým biskupům na návštěvě v Římě před několika dny, kdy varoval před dopady zákonodárství navrženého k tomu, aby vnutilo nespravedlivá omezení na svobodu náboženských společenství, aby tak nejednala v souladu s jejich vírou.

Naproti tomu Jonathan Sacks, vrchní rabín Spojených židovských kongregací Commonwealthu, pochválil papeže za ráznou obhajobu demokratických principů svobody projevu a vyznání. Napsal, že lidská práva se stávají lidskou nespravedlností, když se stanou něčím víc než obranou lidské důstojnosti a místo toho se stanou politickou ideologií, která neúprosně pošlapává vše, co jí stojí v cestě. To se stoupající měrou děje v Británii. Sack uvedl několik konkrétních případů uplatnění této ideologie vůči křesťanům v Británii.

lifesitenews.com

Papež se zúčastní vysvěcení *Sagrada Familia*

Papež Benedikt XVI. slíbil zúčastnit se vysvěcení chrámu *Sagrada Familia* v Barceloně. Oznámil to barcelonský arcibiskup kardinál Lluís Martínez Sistach. Kardinál vysvětlil, že datum návštěvy závisí na papežově kalendáři. Řekl také, že chrám je náboženským památkem celého lidstva. Má význam umělecký a vyjadřuje podporu Církve umění a kultuře.

ACI Prensa

Indie: Křesťané odpovídají na zlo dobrem

Katolíci farnosti Kostela zázraků v Mangalore (stát Karnataka) zahájili poskytování lékařského ošetření zadarmo ve prospěch místního – většinou hinduistického – obyvatelstva se zvláštním zaměřením na nejchudší a nejpotřebnější. Farnost se přitom v roce 2008 stala terčem nenávislné kampaně hinduistických extrémistů, která zasáhla stát Karnataka a Orissa. Farář Kostela zázraků řekl, že zdravotnická akce „ukazuje pravou tvář katolické církve a univerzálnost Kristova poselství lásky“.

Fides

Hlad v Koreji se má zhoršit

Hlad v severní Koreji s má letos zhoršit, referuje *Osservatore Romano*. Podle jeho zprávy chybí komunistické Koreji nejméně 1.3 milionů tun obilnin, potřebných pro minimální výživu jejich 22 milionů obyvatel. Implicitně to potvrdil Kim Čong Il, který ve vládních novinách slíbil osvobodit svůj lid od jídla založeného na obilí a oskytnout mu „bílou rýži, chleba a nudle“. Korejský lídr už dříve připustil, že masová polévka a bílá rýže je pro většinu obyvatel jen snem.

Už tak špatnou situaci hladovějícího obyvatelstva zhoršil hladomor v roce 1995, kdy zahynuly tři miliony lidí. Záplavy v roce 2007 znovu vyhrotily situaci, která se zhoršuje od pádu Sovětského svazu, hlavního podporovatele severokorejského režimu.

Zenit

Gregoriánský chorál v Británii

Pro podporu nácviu gregoriánského chorálu byla 30. ledna v Británii založena nová organizace – *The Gregorian Chant Network* (GCN). Sdružuje sbory, které provozují nebo chtějí provozovat gregoriánský chorál. V dubnu uspořádá třídní školu pro začátečníky i pokročilé. Informuje o literatuře a vhodných CD.

Independent Catholic News

Homosexuální převýchova do škol

Rada vlády pro lidská práva pod vedením Michaela Kocába připravuje zveřejnění publikace *Homofobie v žákovských kolektivech s podtitulem Homofobní obtěžování a šikana na základních a středních školách – jak se projevuje a jak se proti ní bránit*. Brožura je označena jako *Doplňkový výukový materiál pro ZŠ a SŠ*, a to včetně příkladů a nácviků. Údajně se jedná o realizaci usnesení vlády z května 2009 o *Strategii boje proti extremismu*. Materiál, který má podnítit převýchovu žáků přijímat homosexuální chování jako zdravý životní styl, zaštitila i Klára Laurenčíková, náměstkyně ministryně školství, mládeže a tělovýchovy.

Text staví na ideologii *genderu*, který popírá komplementární role žen a mužů vycházející z jejich přirozenosti. Přijímá i zakořeněný předsudek, že tzv. sexuální orientace je něčím neměnným a je možné ji pouze přijmout. O možnostech terapií vůbec neuvažuje.

Publikace operuje pojmem „homofobie“, za kterou považuje „obavu z homosexuality a homosexuálních osob, která může vést k pocitům odporu, nepřátelství až nenávisti“. Z přirozeného odporu a racionálního odmítání homosexuálního chování (sodomie) dělá úchylku (fóbiu – bezdůvodný strach) a zároveň podsouvá, že nesouhlas s patologickým chováním vede k nepřátelství nebo nenávisti k takto postiženým osobám.

Za příčinu „homofobního obtěžování a šikany“ autoři uvádějí „přesvědčení, že heterosexuality je nadřazená všem ostatním variantám sexuality“.

Mezi „projevy homofobního obtěžování a šikany“ řadí „komentáře o homosexualitě“, tedy např. i slušně a věcně vyslovené přesvědčení, že se jedná o poruchu sexuální orientace. Materiál tak přímo napadá svobodu slova a svobodu náboženského vyznání křesťanů a židů, kteří homosexuální chování veřejně odmítají jako hřích do nebe volající.

Podobně podle autorů je projevem šikany „ignorování konkrétních dívek a chlapců kvůli jejich ne-heterosexualitě“.

HPŽ

Evropský parlament schválil rezoluci požadující snadný přístup k potratům

Usnesení o rovnosti mezi ženami a muži v Evropské unii, které připravil belgický poslanec Marc Tarabella, schválil 10. února 2010 Evropský parlament. Pro bylo 381 poslanců, 253 jich bylo proti a 31 se hlasování zdrželo.

Poslanci vyzvali k zahájení prací na návrhu souhrnné směrnice o opatřeních pro prevenci a potírání všech forem násilí na ženách. Rovněž by měl být stanoven evropský rok, jenž by byl této otázce zasvěcen (body 33 a 35). Poslanci podporují také návrhy španělského předsednictví zřídit Evropské středisko pro sledování násilí páchaného na základě pohlaví a celoevropskou telefonní linku pomoci pro jeho oběti (bod 34).

Rezoluce zdůrazňuje, že ženy musí mít kontrolu nad svými sexuálními a reprodukčními právy, zejména prostřednictvím snadného přístupu k antikoncepci a potratům a bezplatným konzultacím ohledně potratu (bod 36).

Poslanci poukazují na skutečnost, že na úrovni Evropské unie sice existuje směrnice upravující mateřskou dovolenou a také dovolenou rodičovskou, žádný právní předpis však dosud nebyl vypracován o dovolené otcovské. Evropskou komisi tedy vyzývají, aby „podpořila každé opatření směřující k zavedení otcovské dovolené na celoevropské úrovni“ (bod 23). Ta totiž musí být „propojená“ s mateřskou dovolenou, aby bylo možno lépe chránit ženy na trhu práce.

Rezoluce žádá členské státy, aby podporovaly „vyváženější zastoupení“ žen a mužů na „odpovědných pracovních pozicích“ v podnicích a ve správních a politických orgánech (body 24 a 25). V této souvislosti je chváleno rozhodnutí norské vlády zvýšit počet žen ve správních radách soukromých společností a veřejných podniků tak, aby představovaly nejméně 40 % členů.

Rezoluce vyzývá členské státy, aby spustily kampaně zaměřené na žákyně středních škol, které propagují strojírenství jako volbu povolání, aby tak byl zvýšen podíl žen v tradičně mužských technických profesích (bod 26).

Vzhledem k tomu že *gender mainstreaming* prakticky chybí ve stávající Lisabonské strategii, vyzývají poslanci k začlenění kapitoly *gender mainstreaming* do post-lisabonské „EU 2020 strategie“ (bod 8).

Informace o tom, jak hlasovali jednotliví poslanci, lze nalézt na http://www.votewatch.eu/cx_vote_details.php?id_act=357&=en. Prakticky všichni čeští poslanci za KSČM a ČSSD hlasovali pro rozšíření potratů, a naopak poslanci za ODS a KDU-ČSL hlasovali proti.

europarl.europa.eu

Britská Kolumbie: Rodiče proti homoideologii

Skupina „Rodiče za demokracii ve vzdělávání“ vydala instruktážní příručku, která má pomoci rodičům v debatě s učiteli prosazujícími homosexualistickou propagandu. Příručka reaguje na publikaci distribuovanou do škol, jež instruuje učitele, jak „rychle odpovědět“ na námitky rodičů proti homosexualistické propagandě. Tato publikace staví na stejnou rovinu problematiku původních obyvatel Kanady, barevných a postižených s homosexuály.

LifeSite News

Slovinsko má katolickou universitu

První fakultou vznikající katolické univerzity ve Slovinsku je fakulta obchodních studií. Oznámila to slovinská biskupská konference. Program fakulty je tříletý, je založen na *Boloňské deklaraci* z roku 1998 a zahrnuje kromě obchodu a ekonomických věd také základy právního řádu a humanitní předměty s důrazem na etiku a sociální odpovědnost. Spolupracovat bude s univerzitami v Bostonu, Oxfordu, Navaře a s obchodní školou v Barceloně.

SIR

ZNEUŽÍVANÉ ZNEUŽÍVÁNÍ

„Společnost v sobě nese pocit viny a vybíjí si ho na Církvi.“

Kardinál Sean Brady, předseda Irské biskupské konference odchází z tiskové konference ve Vatikánském rozhlasu. Foto: daylife.com/AP Photo/Alessandra Tarantino

Snad nikdy dřív nedorazilo do Vatikánského rádia tolik cizích novinářů. Minulé úterý u nás proběhla tisková konference irských biskupů po jejich dvoudenní návštěvě u papeže kvůli pedofilním skandálům. Byl jsem tam také, a bylo na co se dívat. Dav novinářů, les mikrofonů, hradba kamer. Před námi pětice viníků, zčervenalých studem či horkem, těžko říct. Na druhé straně my, jistí si svými důvody, spravedlivě rozhněvaní a pobouření. Vždyť si stačí představit jeden jediný případ zneužívání – a takových byly stovky, nebo dokonce tisíce. Co na tom, že z hlediska statistiky šlo o drobná procenta.

Kdo ovšem čekal pikantní podívanou, zůstal zklamaný. Od biskupů jsme neslyšeli nic nového. Další *mea culpa*, irská hierarchie zklamala, nepodnikla včas účinná opatření. Dnes je všechno jinak, nikde nejsou děti tak dobře chráněné jako v církevních institucích. Začíná dlouhý proces smíření a obnovy důvěry k Církvi.

Svatý stolec vydal oficiální prohlášení, které nebudu citovat, protože je *Res Claritatis* publikuje v plném znění. Chci ale upozornit na jinou reakci Vatikánu,

totíž na odborný článek o pedofilii, tentokrát v německé církvi, který téhož dne vyšel v *Osservatore Romano*. Jeho autorem je Manfred Lütz, ředitel psychiatrické kliniky v Kolíně nad Rýnem.

K problému přistupuje s veškerou vážností. Zneužívání ze strany kněze je o to horší, že vzhledem k jeho duchovnímu otcovství má něco z incestu, a ještě k tomu překrucuje obraz Boha, píše německý psychiatr. Na druhé straně je pedofilie v Církvi něčím *normálním*, tedy v tom smyslu, že všechny instituce, které se zabývají dětmi, přitahují lidi s pedofilními sklony. Věda zatím nedovoluje eliminaci takových osob na základě testů. Zůstává jen pozorování a rychlá reakce. Německá církev je v této věci dnes už daleko lépe připravena než jiné instituce.

Německý psychiatr ve svém článku píše také o jiném jevu, který nazývá zneužíváním zneužívání. Podle jeho mínění je dnes katolická církev v roli obětího beránka, na kterém se vylévá hněv za nejednoznačný přístup k pedofilii v celé společnosti, zejména v době sexuální revoluce. Lütz připomíná, že až do konce 80. let nebylo stanovisko k pedofilii vyjasněné. Holdovaly jí alternativní kru-

hy, levicovní politici mluvili o potřebě její dekriminalizace, a pokud neměla charakter znásilnění, akceptovali ji někteří sexuologové. Jednoznačné odsouzení této úchylnky je věcí posledních dvaceti let. Společnost v sobě nese pocit viny a vybíjí si ho na Církvi. Ta se k tomu také dokonale hodí. V dnešní společnosti bez otce Církve jako jediné vědomě plní roli, kterou otci připisoval Freud: předávání pravidel a uvádění do dějin. Církev je tedy substitutem otcovství, vůči němuž lze demonstrovat dosud nevybitou pubertální vzpouru.

Německý psychiatr na okraj podotýká, že banalizace sexu panující po roce '68 by měla být brána v potaz při posuzování rozvlácnosti, s níž hierarchie reagovala na sexuální skandály. V Církvi otevírající se tehdy světu se zkrátka projevila atmosféra společnosti, míní Lütz v článku pro *Osservatore Romano*.

V závěru bych chtěl upozornit ještě na jeden aspekt, který zpravidla uniká pozornosti vnějších komentátorů. Kněz, který je pro nás otcem, je pro další kněze pouze bratrem a pro biskupa synem – někdy marnotratným. Kdysi jsem se v rozhovoru s dlouholetým vratslavským arcibiskupem ptal, z čeho má po těch desetiletích pastýřské služby největší radost. „Že jsem nemusel suspendovat žádného kněze,“ odpověděl, „všechny se podařilo zachránit.“

Krzystof Bronk

Krzystof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

Kněz, který je pro nás otcem, je pro další kněze pouze bratrem a pro biskupa synem – někdy marnotratným.

JAK Z KRIZE VEN ČI JAK DO NÍ PŘÍŠTĚ NESPADNOUT

I když pro mnoho lidí je krize jenom žurnalistický přízrak, propad státního rozpočtu dokazuje její realitu. Výběr daní se snížil v důsledku snížené hospodářské aktivity. Tato aktivita u nás klesla nikoliv vlivem poklesu poptávky u nás, ale vlivem poklesu poptávky po našem zboží a službách za strany zahraničních odběratelů. Připomeňme si, že hlavním důvodem pro tento pokles byly obrovské ztráty zahraničních bank, způsobené náhlým poklesem hodnoty věcí (cenných papírů), do kterých investovaly běžné prostředky, jež si u nich uložily podniky i jednotliví občané. Na jedné straně se tedy můžeme utěšovat, že na krizi nemáme žádnou vinu, na straně druhé z toho plyne, že nemáme žádnou možnost, jak ji ukončit.

Pokud sledujeme diskusi o současné ekonomické krizi, musíme dospět k názoru, že největší hodnotu by měla – pokud by byla k dispozici – spolehlivá informace o tom, kdy tato krize skončí. Nejistota a nevědomost v této věci má totiž zásadní dopad na investiční záměry podnikatelů i na „utrácení“ záměry nepodnikatelské veřejnosti. Za výrok skládající se z několika písmenek a číslic by se určitě nabízelily miliardy dolarů. Jediná informace, která by mu mohla cenou konkurovat, by byl spolehlivý návod, jak předejít v budoucnu opakování krize. Dnes se mluví především o přísnější regulaci toho, co banky budou moci dělat

Vkladatelé bankám svěřují peníze v důvěře, že je nepromrhají. Vznik krize ukázal, že tato důvěra nebyla na místě v příliš mnoha případech. Příliš mnoho peněz bylo investováno bez toho, že by se vedení bank zvlášť namáhalo prověřit, co vlastně kupuje.

Foto: Flickr, MyEyeSee

s penězi, které jsou jim svěřeny těmi, kdo u nich mají účet, tj. s cizími penězi. K diskusi na toto téma nelze přispět bez určité odbornosti ze světa peněžnictví a bankovníctví. Nelze jí dokonce ani porozumět bez této odbornosti. Spory mezi politiky i mezi jednotlivými odborníky o rozsah a podobu regulace nejsou námi obyčejnými laiky rozsuditelné. Články na toto téma – a to i ty, které se objevují v běžných médiích – jsou sice v češtině, ale snad do každé věty je vložen jakýsi hieroglyf tajemného významu. V obrazových médiích pak příslušní odborníci by nijak neztratili na srozumitelnosti, kdyby rovnou mluvili například jazykem starého Sumeru.

Jsmo tedy bezmocní rukojmí odborníků a můžeme jen mlčky přihlížet, jak dopadne debata mezi veleknězi tajemné nauky? Ani náhodou!

Za prvé – i úplným laikům je přístupný náhled, že přísnější regulace znamená, že některé aktivity dosud bankám dovolené se zakáží. Tím se sníží riziko

jejich hromadného pádu. Cenou za to bude pomalejší hospodářský růst. Tato volba mezi pomalejším, ale bezpečnějším růstem na straně jedné a rychlejším, ale riskantnějším růstem na straně druhé je volba čistě politická, tj. mají do ní co mluvit i laici, neboť ti poneseou důsledky této volby.

Za druhé – i úplným laikům je přístupný náhled, že odpor proti regulování bank pod heslem svobody podnikání je naprosto nepřijatelný. Heslo platí pouze pro podniky, které podnikají „na svoje triko“. Banky ale na rozdíl od nefinančních podniků neohospodaří pouze se svými penězi (s penězi vloženými vlastníky bank), ale s penězi vkladatelů, které mnohonásobně převyšují vlastnický kapitál. Vkladatelé bankám svěřují peníze v důvěře, že je nepromrhají. Vznik krize ukázal, že tato důvěra nebyla na místě v příliš mnoha případech. Příliš mnoho peněz bylo investováno bez toho, že by se vedení bank zvlášť namáhalo prověřit, co vlastně kupuje. Kdo by chtěl svěřit pení-

ze někomu, kdo koupil stádo koní, aniž si ty koně prohlédl, a spokojil se pouze s ujištěním nějakého pocestného, že on za lesem nějaké stádo koní viděl.

I laik může nahlédnout, že takovému člověku nelze napříště ponechat dosa- vadní volnost rozhodování.

Tento fakt úzce souvisí s třetí, nejzá- važnější okolností cesty ke krizi. V po- čáteční fázi investování do problema- tických věcí to činily jen některé banky a v menší míře. Výnosnost těchto inves- tic však byla taková, že manažeři ostat- ních bank se ocitli pod velkým tlakem svých akcionářů, aby se také připojili – jak řekl později jeden z nich – k tan- čícímu davu na parketu. Jinak řečeno: báli se vidiny, jak předstupují na valné hromadě před akcionáře a zdůvodňují jim, proč zrovna banka pod jejich vede- ním má ve srovnání s jinými tak nízké zisky. Měli strach jim říci, že ty investice jsou příliš neprůhledné, protože pak by vypadali jako méně schopní manažeři, kteří nejdou s dobou přinášející dříve netušené možnosti. A na to nést stigma málo schopných či zaostalých staro- módních bankéřů neměli tito lidé mo- rální sílu.

A právě v tomto ohledu mohou laici při předcházení obdobných krizí v bu- doucnu nejvíce. Mohou odmítat podílet se na jakémkoli kultu úspěšnosti, který je viditelně dosahován snahou být za hvěz- du – ať to stojí, co to stojí. A nejen to – mohou se podílet na vytváření kultu od- povědnosti, kultu umění být druhý, být pozadu, prohrát, nebýt hvězdou a mod- lou osvětlovanou vnějším světlem me- diálních reflektorů. To může každý z nás, i když mu termín „úvěrový derivát“ nic neříká.

Závěrem jednu poznámku: Moderní hospodářství stojí na aktivitách, jejichž rozmanitost nemůže žádný člověk po- jmout. Oproti minulým předprůmyslo- vým dobám se relativně mnohem méně lidí než dříve zabývá přímou těžbou materiálů, jejich dopravou a jejich „vy- kováním“ do výrobků. Je to díky tomu, že tuto práci dnes dělají stroje, přičemž tyto stroje jsou vyráběny opět jinými stroji. Když by se jejich síla převedla na lidskou sílu, pak by pro každou vy- spělou zemi platilo, že počet „lidí“ pra- cujících ve výrobě věcí převyšuje počet obyvatel o mnoho řádů. V pravdě platí, že relativní počet lidí pracujících ve vy-

robě oproti „nepracujícím“ se oproti mi- nulým dobám dramaticky zvýšil. Díky tomu máme tolik statků k dispozici a díky tomu může tolik skutečných lidí pracovat ve sférách, kde se nic nevyrobí, jako je zdravotnictví, školství, výzkum, ale i policie, soudy... a bankovníctví. Na rozdíl např. od zdravotnictví je ban- kovnictví či finančnictví obecně mno- hými lidmi považováno za obor, kde se nejenže nic nevyrobí, ale ještě k tomu se druhým ujídá z talíře bezpracným zis- kem z úroků.

Současná krize, která posunula ban- kovnictví do centra zájmu každého, kdo chce něco vědět o moderním hospodář- ství, je příležitostí poznat, jak klíčovou roli v něm banky hrají. Smyslem mého příspěvku bylo ukázat, že my všich- ni můžeme přispět k jejich zdárnému chodu.

Pavel Bratinka

Pavel Bratinka pracuje v poradenské společnosti Eurooffice, jíž je spoluvlastníkem.

O SMYSLU POSTU

Jak v dnešní době pohlížet na půst? Nepatří ke středověkým relikvům? Neměli bychom ho ve prospěch většího zduchovnění náboženského života provždy opustit?

Smysl postu může být mnohostranný. Pokud ho lidi dneska ještě berou, tak se k němu většinou staví jako k něčemu, co je negativní, protivné, i když nutné, asi tak, jako když lékař předepíše dietu.

Už lidé před křesťanstvím a před ži- dovstvím půst uznávali a praktikovali. Může to být gesto, při kterém se vzdávám jídla, abych někomu dokázal, že to mys- lím vážně. Případně abych si ho získal a vyrovnal nějaký svůj jiný nedostatek. Tohle známe i odjinud – když jsme měli na latinu a na češtinu stejného profesora, měl jsem dojem, že stačí vyniknout v la-

tině, aby mi odpustil tu kouli z češtiny. Tohle funguje v člověku skoro jako pově- ra. Ale co se týče postu, to není to pravé.

Potom je tu půst jako sebecvičení. To se objevuje obecně mezi lidmi, ob- zvláště mezi lidmi náboženskými. Ob- rázek z biblické dějepřavy k podobenství o farizeovi a celníkovi, kde vpředu stojí tlustý, zrzavý, samolibý Žid a vzadu se bije do prsou chudinka celník, je úplně mylný. To bylo naopak! Celník, to byl bankéř, v cylindru a ve fraku. Kdežto ten farizeus byl asketa, mravokárce. Ne že by se farizeus nevytahoval, ale vytahoval se

potichu, svojí svatostí a pokorou. Jako ten profesor na jedné teologické fakultě: když se ho student ptal, jestli nezná ně- jakou dobrou knihu o pokoře, tak řekl: „no moji!“

Ale Pán Ježíš říká: ty, když se postíš, napomáduj si hlavu, udělej si make-up, usmívej se, protože půst je radost! Postíš se proto, že máš někoho rád. Něčeho se vzdáváš, abys mu to mohl dát. Nebo se zříkáš toho, co ti překáží, abys mohl být s ním blíž. To obojí je v postu obsaženo.

Navíc je to svým způsobem trénink. A to přece není doba smutku, nudy, ot-

rávenosti. A také při tréninku nekoukám po kytičkách. Je to doba obzvláštní zaměřenosti na cíl – běžím jako o závod, abych tam doběhl, jak říká svatý Pavel. Ten náš cíl nám pořád klade před oči postní liturgie.

Takže je to do jisté míry taková sportovní záležitost. Četl jsem životopis jednoho irského jezuita, a ten dělal podle nás hrozně nesmysly. Například se bičoval žiletkami - oni ti Irové jsou takoví divočí, tak asi věděl, proč to dělá. Když pak šel na frontu, leželi celé dny a noci v zákopech ve vodě a v blátě, a jeho major dostal horečku. A on mu řekl, ať si lehne na něj, aby ležel v suchu. Kdyby neměl za sebou to bičování, tak by ho to asi ani nenapadlo.

Ale to jsou naprosto soukromé věci, které nikdo nepublikuje, jinak by byl neucudný. Ten, kdo vypráví, co všechno krásného vykonal a jaké mystické zážitky zažil, to je buď lhář, nebo člověk nestydatý. Když je to opravdové, tak je to nepublikovatelné – leda že ho Bůh donutí, aby to řekl kvůli povzbuzení a příkladu pro ostatní, a potom to většinou ten člověk vypráví ve třetí osobě, jako o někom jiném.

Podívejme se na Pána Ježíše, jak se postí. Vybere si čtyřicet dní, v samotě na poušti a bez jídla. Tak nejprve ta čtyřicítka - jednak je to symbolické (40 je číslo zkoušky), jednak to má svůj význam pro tělo. Čtyřicet dnů představuje tzv. biorytmus. Během nich se totiž v těle vymění všechny látky. Tato doba je zvláště důležitá v životě ženy, která se stala matkou, a nazývá se šestinedělí – z matky, která nosila dítě v sobě, se stává zase manželka a matka, která nosí dítě mimo

Půst je svým způsobem trénink. A to přece není doba smutku, nudy, otrávenosti. A také při tréninku nekoukám po kytičkách. Je to doba obzvláštní zaměřenosti na cíl – běžím jako o závod, abych tam doběhl, jak říká svatý Pavel. Je to do jisté míry taková sportovní záležitost.

Dát Bohu půlku kuřete – co by s tím dělal? Ale bližní, ten by ji už potřeboval. Foto: Flickr, simonella_virus

sebe. Vidíme, že za čtyřicet dní se může změnit celá kompozice člověka. Obzvláště když změnil svůj životní způsob – například když se izoloval od vnějšího dění a když změnil nebo vysadil jídlo. To je přírodní zákon, který když se využije, ohromným způsobem člověku pomůže.

Křesťané před velkými svátky – před Velikonocemi a Vánoce – využívali těchto čtyřiceti dnů (i Advent trval šest neděl) k proměně celého člověka. Předtím byl masopust – poslední příležitost se vyřádit, ale nejen to. Když se na to podíváme z hlediska stravování, před Adventem končila doba požitelnosti určitých pokrmů. Končil podzim a místo čerstvých potravin nastupovaly zásoby, které se nekazily nebo se daly konzervovat. O martinské huse se spotřebovalo poslední maso a živočišné produkty a začala se jíst rostlinná strava, převážně obilniny, luštěniny a rostlinné oleje. Všechno se vyměnilo. A stejně tak před postem. O Vánocích začaly zabíjačky, venku byla zima, a tak to dlouho vydrželo, ale když už těch jitrnic a jelit a sádra bylo přeci jenom na člověka dost, začal půst – a zase se úplně proměnil styl stravování. Pak Velikonoce. Víte, proč se o Velikonocích mimo jiné žehnaly pokrmů? Aby se lidé po tom postu nepřejídali. S pozhnaným jídlem se člověku těžko dělají nějaké vylomeniny.

Oni to neměli pochopitelně promyšlené a dieteticky zdůvodněné, ale měli to jaksi vyexperimentované. Všechny ty zvyky byly v souhlasu s přírodou, ale byly křesťanstvím, vlastně už židovstvím povýšeny na posvátno.

Takže čtyřicet dní má i svůj přirozený význam, ale to není to hlavní. Především je to projev úcty a darování se Bohu. Nejstrašnější a nejtěžší věc, kterou Bohu

můžu dát, je svůj čas, kdy nemyslím na nic jiného než na něj. To je o život! Krásná legenda vypráví, jak přišel chudý poutník do kláštera s nádherným evangeliářem. Všem mnichům se ohromně líbil a ten poutník povídá – já vám ho dám, když se pomodlíte Otčenáš, aniž byste propadli myšlenkám na něco jiného. První se modlil opat, a propadl se po kolena. Pak se modlil nejzbožnější mnich – propadl se po kotníky. Tak zavolali takového prostáčka chudáčka bratra, mysleli si: ten je tak prostoduchý, že ho nic napadnout nemůže – taky se trošičku propadl. Všichni se ho ptali: Prosímtě, na co ty jsi myslel? A on řekl: Jak jsem se tak modlil, tak mě napadlo, jestli nám k tomu dá taky ten krásný futrál.

Takže dát Bohu čas, to je něco úžasného. Dát Bohu čtyřicet dní, kdy ho mám před očima jako cíl a zbavuju se všeho, co mě od něj vzdaluje, to je něco úžasného. A zvlášť v samotě. Všimněte si, jak se člověk dostane do samoty, obvykle ji zaplní jídlem nebo aspoň myšlenkou na jídlo. A když tohle dám Bohu, tak jsem pro něj volný.

Pak to má ještě jeden aspekt. Když se něčeho zříkám, tak mi to zbyde. Dát Bohu půlku kuřete – co by s tím dělal? Ale bližní, ten by ji už potřeboval. A tak třetí bod, který charakterizuje půst, kromě omezení jídla a většího prostoru pro modlitbu, je almužna. Dávám bližnímu to, čeho se pro Boha zříkám.

Tím, že se postím, se tedy nestávám „sponzorem milého Pánaboha“, nedávám si to na vizitky a nebudu mít kvůli tomu úlevu na daních. Dělam to jen proto, že ho mám rád a že mu chci být blíž.

Jiří Reinsberg
Amen 2/1999

POKORA

Všichni učitelé duchovního života svorně prohlašují, že nejdůležitější ze všech ctností je pokora. Na ní jako na základě mohou růst všechny ostatní ctnosti, nemají-li však tento základ dostatečně pevný, nedostanou se nikdy na patřičnou úroveň.

Základ duchovního života

Pokora je ctnost, která připravuje člověka k přijetí vznešených nebeských darů milosti. Boží milosti jsou vždycky připravené, ale mohou se plně rozvinout ve své činnosti, jen když je člověk ochotně přijme a uvolní jim dostatečný prostor ve svém srdci. Zkušené tu užívají přirovnání: duchovní život je jako stavba. Čím větší výšky má dosáhnout, tím hlubší a pevnější musí mít základy. Na těchto základech tedy všechno záleží. A v duchovním životě je tímto základem právě pokora.

Velkým nedostatkem není jen opak pokory, pýcha, ale i takzvaná „hrbatá pokora“. To je pokora, o které člověk příliš ví a na níž si zakládá, což mu znemožňuje povznést se aspoň trochu výše nad sebe. Tato falešná pokora, která se všude dere do popředí a která se ráda vydává za svatost, působí, že se tolik lidí znechuceně odvrací od věcí Božích. Tuší sice nesprávnost, ale nedovedou přesně roz-

lišit, zda je to nedokonalost samotného křesťanství, nebo nedokonalost člověka.

Pokora je ctnost ryze křesťanská, a proto lidé skutečně pokorní přímo vyzařují příjemné kouzlo podmanivé ušlechtilosti Ježíše Krista. Škoda jen, že takto pokorných není mnoho!

Je třeba si uvědomit, že právě proto, že pokora je tak důležitá pro dokonalý duchovní život, soustřeďuje se proti ní všechna rafinovanost zlého ducha, aby lidem znemožnil cestu k Bohu.

Pokora předpokládá pravdivé poznání

Řekli jsme, že pokora je ctnost, která duši disponuje k přijetí Božích darů. Ovšem aby duše byla ochotna přijímat Boží dary, to předpokládá hluboké poznání Boha a také poznání sebe. Bylo by málo, kdyby člověk uměl o Bohu jen krásně mluvit, ale sám tyto krásné vlastnosti Boží nevnímal. Poznám-li, že Bůh je dárce všeho dobra a že všechno dobré, co mám,

mám od něho, bude můj vztah k němu především úcta a vděčnost. A dary, které mám, se nebudu chlubit, ale budu za ně děkovat. A kdyby mě druzí pro tyto dary chválili, nebudu si tuto chválu přisvojovat jen pro sebe, nýbrž budu ji předávat dále, Bohu. K tomu, abych toto dokázal, je nutné i skutečné poznání sebe. Abych si uvědomil, co dokáži sám a co ne, abych věděl, co je mé a co mi bylo dáno či svěřeno. A když budu poctivý, musím uznat, že toho mého je velmi málo.

Důležitost tohoto dvojího poznání, Boha a sebe, je velmi pěkně zdůrazněna v životě sv. Kateřiny Sienské. Jednou po sv. přijímání upadla do vytržení, ve kterém jí Bůh řekl: „Věz, dcero, že já jsem všechno, ty nejsi nic.“ Jistě nám tato věta nezní ani trochu lichotivě, naopak, zdá se nám přehnaná. Ale promysleme si ji poctivě a musíme uznat, že je pravdivá. A když to uznáme, jsme disponováni ke ctnosti pokory. Je tedy u kořene pravé pokory především úcta k Bohu a pravdivý pohled na sebe. Kde tato úcta není, kde je život utkáán z nějakých falešných představ, tam nikdy pokora nebude. Musí tedy být u kořene pokory pravda.

Je však také velmi důležité si uvědomit, že toto vidění Boží velikosti a vlastní slabosti, má-li být projevem pokory, nesmí nikdy vést k malomyslnosti, skleslosti, nějakým depresím, nýbrž naopak k velké důvěře a optimismu. Jsem bezmocný, slabý, ano, ale Bůh je se mnou a neopustí mě, když mám k němu důvěru.

Jsmo si vědomi důležitosti pokory v duchovním životě, proto se ji snažíme také pěstovat. Ale je naše pokora skutečná? Stačí, když nás někdo přehlédne, nebere na vědomí naši dokonalost, a tak nás to rozruší, že ani v noci nemůžeme spát.

Ne nám, Pane, ne nám, nýbrž svému jménu zjednej slávu, říká Žalm 113. Když tuto prosbu budeme brát doslovně a budeme se podle ní vždycky řídit, budeme pokorní, a tedy i svatí.

...není vždycky snadné odkrýt v pravý čas skutečnou tvář. Foto: Czechtourism.cz

Poznání Boha je nejlepší prostředek k poznání sebe

K tomu, aby naše pokora byla dokonalá, je třeba dvojího: poznání Boha a poznání sebe. Poznání Boha, jeho dokonalosti, uláme všechny výhonky našeho sebevědomí, a poznání nás samých jen prohloubí naši důvěru v Boha: bez něho nejsem nic. Proto nazývá svatý Tomáš pokoru matkou a strážkyní všech ctností.

Zkušená učitelka duchovního života svatá Terezie Veliká k tomu říká: „Podle mého názoru, nejlepší prostředek k poznání sebe je poznání Boha. Jeho velikost nám ukáže naši nepatrnost, jeho čistota naše skvrny, jeho pokora naši vzdálenost od pokory.“

To nám prospěje dvojnásobem: vedle Boží velikosti lépe budeme vidět svou nicotu. Náš rozum a vůle se zúšlechťí a stanou se vnímavější pro každé slovo.

Je proto nevýhodné pozorovat výlučně jen naši bídu. Na místo čiré a jasné barvy vnikne do proudu našich skutků bahno úzkostlivého pečování, malomyslnosti, malátnosti, tisíců znepokojujících myšlenek, které ochromují naši horlivost. Např.: není to přílišná smělost, když se odvažují konat to nebo ono? Je vhodné, abych já, ubohý, se pouštěl do něčeho tak vznešeného, jako je modlitba? Když já hříšník mířím tak vysoko, nepadnu tím hlouběji?

Kolika duším působí ďábel veliké ztráty takovými myšlenkami. Mají za pokoru nejen to, co jsem právě řekla, ale i mnoho jiných podobných věcí. Pochází to z velmi nedokonalého poznání sebe a nesprávného způsobu, protože utkvěly jenom na uvažování o své bídě a nepovznesly se k uvažování o Božích dokonalostech. Jak nám škodí nedostatečné chápání pokory!“

Tento povzdech svaté Terezie je velmi vážný. Pokora je pravda. A pravda je, že jen Bůh je velký, kdežto my jsme malí. Kdo podle toho žije, žije správně.

Pokora – prostota v myšlení i jednání

Jistě vás už nejednou napadlo: jak je možné, že tolik lidí se snaží žít duchovním životem a že jen tak málo to doopravdy dokáže? Odpověď už můžeme dát

sami: základem správného duchovního života je pokora. Jenomže pokora bývá velmi často nesprávně chápána, a proto k dokonalosti nemůže vést.

Pokora, jako každá ctnost, není nikdy sama, je obklopena a provázána dalšími ctnostmi, bez kterých by nikdy nedosáhla plné krásy, kterou má mít. Tyto ctnosti kolem pokory jsou zdánlivě bezvýznamné, malé, ale velice by chybil, kdo by je chtěl přehlížet. Jsou to například skromnost, upřímnost, čistota úmyslu a celá řada dalších. Daly by se shrnout do jednoho pojmu: prostota myšlení a jednání. Ovšem tato prostota může být dvojitá: buď vrozená, a to vlastně není ctnost, a získaná, vypěstovaná, ctnost v pravém slova smyslu.

...proč je tak málo svatých, když se tolik lidí snaží o duchovní život?

Protože jim schází prostota v myšlení i jednání.

Ta první, vrozená, je součástí lidské povahy, a není-li vždycky vedena opatrností, může se stát i projevem duševní slabosti, tedy nedokonalosti. Na to asi myslel Kristus Pán, když zdůrazňoval, že jeho učedníci mají být sice prostí jako holubice, ale opatrní jako hadi. To obojí, prostota i opatrnost, musí být stále spolu. Není-li vrozená prostota vedena opatrností, tedy rozvážností, rozumem, dovede natropit velmi mnoho zla, jak se o tom přesvědčujeme vlastně na každém kroku.

Prostota jako ctnost je náročná, je velmi těžké ji vypěstovat, a proto je jí mezi lidmi tak málo. Kdo je tak dokonalý, aby vždycky a všude jednal přímo, čestně, aby nechtěl být viděn lepší, než je, aby nikdy a v ničem neprosazoval sebe, neupozorňoval na sebe, aby šel skutečně a poctivě jenom za dobrou věcí? Pravá prostota už vlastně přechází ve skromnost, kterou předpokládá a bez které nemůže být.

Když si toto začneme trochu pozorněji rozebírat, máme odpověď na otázku, kterou jsme si dali na začátku: proč je

tak málo svatých, když se tolik lidí snaží o duchovní život? Protože jim schází prostota v myšlení i jednání. Neboť to, co se za prostotu a skromnost vydává, bývá obyčejně spíše herecký výkon než ctnost. A protože před Bohem herectví neplatí, zůstává tato hraná dokonalost spíše jen fraškou, která ke svatosti nikdy nepřivede.

V těchto dnech vrcholí masopust, doba masek a atrakcí. Jestli jste někdy sledovali maškary, byli jste možná překvapeni, co všechno dokáže člověk udělat, když si nasadí masku. Masku ho kryje, nemá žádné zábrany a tak nechává svou bujnost dokonale vyskotsat. Naštěstí se toto děje jen jednou v roce a nikoho to nepohorší, právě proto, že je masopust.

Je zajímavé, jak rádi si lidé nasazují masku, jak rádi jednají zamaskováni. Jenomže to nebývá jako o masopustu maska všelijakých netvorů a příšer, nýbrž právě naopak. V masce nejlepšího přítele se k vám blíží nepřítel, v rouše beráncím vás chce polapit vlk. A toto maskování se přenáší i do duchovního života. Kolik je to masek světců a světic kolem nás a není vždycky snadné odkrýt v pravý čas skutečnou tvář. Ale duchovní život, následování Krista, není maškarní rej, ale skutečnost. Začátek postní doby nás vybízí k sundání masek, abychom mohli okusit pravou radost, kterou přináší křesťanská dokonalost.

P. Jiljí Dubský OP

P. Jiljí Dubský, dominikán, patřil ke generaci řeholníků a kněží, kteří nesli celou tíhu dne a žáru komunistické nadvlády. Byl vysvěcen na kněze v roce 1943, v padesátých letech byl internován, později pracoval u PTP. Až v roce 1968 se mohl vrátit ke svému povolání. Nastoupil jako farář k pražskému dominikánskému kostelu sv. Jiljí, kde působil až do své smrti v roce 1984. Byl velmi oblíbeným kazatelem, zpovědníkem a duchovním vůdcem, který i přes neustálé perzekuce vchoval tajně novou generaci pražských dominikánů. Kázání o pokoře je součástí cyklu, v němž systematicky probíral základy duchovního života, jmenovitě ctnosti.

AYN RYNDOVÁ: ZBOŽŠTĚNÍ JEDNOTLIVCE A GLORIFIKACE SOBECTVÍ

Seriál Architekti kultury smrti (3)

Žena, jejíž myšlenky nalezly živnou půdu u americké pravice, tvrdila, že společnost neexistuje. Její filosofie je základem pro obhajobu práva na potrat i eutanazii.

„Ano, toto je doba morální krize... Váš mravní zákon dosáhl svého vrcholu, slepé uličky a konce svých možností. A pokud si přejete dál žít, to, co potřebujete, není vrátit se k morálce, ale objevit ji.“

To jsou slova Johna Galta, protagonisty ústředního románu Ayn Randové *Atlas Shrugged* (*Atlas pokrčil rameny*). „Mravní krize“, o které mluví, je konfliktem mezi *altruismem*, který je od základu nemravný, a *individualismem*, který nabízí jedinou možnou formu pravdivé morálky. Altruismus vede pro Galta i Randovou ke smrti; individualismus skýtá jedinou cestu, která vede k životu. Aby tedy bylo možné žít alespoň s nějakou mírou autenticity, musíme – hlásá Ayn Randová – opustit nemorální zákon altruismu a obemjout oživující praxi individualismu.

Cesta do hlubin osamění

Klíč k světonázoru Ayn Randové do jisté míry skýtá její životní příběh. Alissa Rosenbaumová, jak znělo její původní jméno, se narodila roku 1905 v Petrohradě, kde vystudovala historii a filosofii a v roce 1926 uprchla ze Sovětského svazu do Spojených států. Stala se proto obhájkyňou demokracie a tržního systému, ten ale nikdy nepochopila. První roky svého pobytu v USA strávila v Hollywoodu, kde se pokoušela psát filmové scénáře a romány. První román *We the living* (*My život*) stejně jako druhý *The Fountainhead* (*Zdroj*) čekaly na vydání řadu let a literárně byly bezcenné. Teprve poslední román, jímž byl právě *Atlas Shrugged*, znamenal úspěch. Její románová tvorba dává základ jejímu tzv. *objektivismu*.

Byla veřejně činnou až do konce 70. let (zemřela v roce 1982) a měla značný vliv na americký intelektuální a politický život své doby, zejména co se týče

Mladá spisovatelka Ayn Randová ve 40. letech
Foto: Uncyclomedia Commons

nejvyšších pater Republikánské strany. Za jednoho z jejích nejoddanějších stoupců se pokládal například i Ronald Reagan. V knize *The Passion of Ayn Rand* líčí Barbara Branden, jak se slečně Randové podařilo udělat nešťastnými prakticky všechny kolem sebe a v době, kdy umírala, neměla ani jediného přítele. Její rakev výmluvně zdobil znak amerického dolaru. Filosofie Ayn Randové byla jen smutným potvrzením jejího stále hlubšího pocitu osamění. K jinému závěru koneckonců filosofický systém zaměřený výhradně na jednotlivce vést ani nemůže.

Společnost neexistuje

Kdyby se Randová omezila pouze na obhajobu svobody, omezeného státu, svobodného trhu a kapitalismu, udělala by lépe. Zde správně vycítila význam svobodného rozhodování a racionálního úsudku, jakož i škodlivosti přebujelého státu. Kamenem úrazu bylo, že i přes evidentní povrchnost své filosofie, jak ukážeme dále, považovala Ayn Randová

sama sebe za největšího filosofa od dob Aristotelových.

V průběhu celých dějin se podle Ayn Randové vyskytly tři obecné pohledy na morálku. První dva jsou *mystické*, což pro Randovou znamená imaginární, neobjektivní. Třetí je *objektivní*, něco, co lze ověřit smysly. Zpočátku dominoval mystický pohled, podle něž se věřilo, že zdrojem morálky je Boží vůle. To je neslučitelné jak s ateismem, tak s objektivismem Randové. V pravý čas převzal vládu neomystický pohled, ve kterém „dobro společnosti“ nahradilo Boží vůli. Základní vada tohoto pohledu, stejně jako původního mystického, je, že není v souladu s objektivní skutečností. „Neexistuje žádný takový subjekt jako ‚společnost‘“, tvrdí Randová. A protože ve skutečnosti existují pouze jednotlivci, takzvané „dobro společnosti“ degeneruje do stavu, kdy „někteří lidé jsou eticky oprávněni pěstovat jakékoliv rozmary (nebo zvěrstva), která si přejí, zatímco ostatní lidé jsou eticky nuceni trávit svůj život ve službách tužeb této vyvolené tlupy“.

Objektivismus

Ayn Randová dospěla k závěru, že pouze třetí pohled na morálku je realistický a hodnotný. Tím je její *objektivismus*, filosofie, která je zaměřena výhradně na jednotlivce. Je to jednatel sám, kdo je reálným, objektivním a pravdivým základem pro etiku. Proto může Randová postulovat základní předpoklad své filosofie: „Zdroj práv člověka není zákon Boží ani zákon schválený Kongresem, ale zákon identity. A je A – a člověk je člověk.“ Má důvěru ve Spojené státy, protože jsou „první morální společností v dějinách“, protože je to první společnost založená na uznání individuálních práv.

Jednotlivec patří sám sobě jako jednotlivec. Nepatří v žádném směru Bohu nebo společnosti. Logickým důsledkem základní premisy Ayn Randové je, že „altruismus“, neboli obět jediné skutečnosti jednotlivce – jeho vlastní individuality – ve prospěch skutečnosti odlišné od sebe sama, je nezbytně sebedestruktivní, a je tedy nemorální. To je důvod, proč může Randová tvrdit, že „altruismus má smrt za konečný cíl a standard hodnot“. Na druhou stranu individualismus kultivovaný prostřednictvím „ctnosti sobectví“ je jediná cesta k životu.

Ctnost sobectví

„Život,“ tvrdí, „může být zachován jen díky setrvalému procesu akcí k sebezáchově.“ Osudem člověka je být nelitostným samorostem. Člověk má „právo na život“, ale jen jako jednotlivec. Ostatní nemají prážádnou povinnost toto individuální právo hájit a podporovat. Podpora práva druhých na život by vedla k jisté formě altruismu, která je ve svém důsledku v protikladu k dobru jednotlivce. Pro Randovou představuje právo druhých

Ayn Randová na Manhattanu, 1957.
Foto: Allyn Baum/The New York Times

„Zdroj práv člověka není zákon Boží ani zákon schválený Kongresem, ale zákon identity. A je A – a člověk je člověk.“

na život způsob otroctví. „Žádný člověk,“ zdůrazňuje, „nemůže mít právo uvalit nedobrovolné závazky, neodměněné povinnosti nebo dobrovolné nevolné břemena vůči jinému člověku. Nemůže existovat nic takového jako „právo zotročit.“ Navíc neexistují práva zvláštních skupin, protože skupina není individuální realitou. Důsledkem těchto myšlenkových pochodů je, že Ayn Randová rozhodně popírá, že skupiny jako „nenarozené děti“, „podnikatelé“ nebo „zemědělci“ by mohli mít jakákoli práva. Její chápání „práva na život“ začíná a končí jednotlivcem.

V tomto smyslu je „právo na život“ právem jednotlivce usilovat racionálním použitím a silou vlastní volby o cokoli, co potřebuje k sebezáchově a vylepšení své existence. Život organismu je sám o sobě standardem hodnot: cokoli jej může vylepšit, je dobro; to, co jej ohrožuje, je zlo.

Hrdinovi svého románu Johnu Galtovi vložila Randová do úst myšlenku: „Ve vesmíru existuje jediná dichotomie: bytí, nebo nebytí.“ V tomto bytí se musí odehrávat i existence člověka. Tato skutečnost opravňuje jedince a ukazuje na užitečnost *ctnosti sobectví*. Nebytí je výsledkem altruismu a žene se k smrti.

Sebeobětování ve prospěch vlastních narozených nebo nenarozených dětí, stárnoucích rodičů nebo jiných členů rodiny je pro Ayn Randovou prokletím. Chce, aby povstala kultura smrti – ale chápe tuto kulturu pouze v tom smyslu, že jedinci provádějí sobecký výběr soukromých dober pro svou vlastní existenci. Celá filosofie Randové je chvalozpěvem na svobodu volby, která se konkretizuje mj. v *pro-choice* právu na potrat. „Člověk musí být člověkem – z vlastní vůle; musí zachovávat svůj život jako hodnotu – vlastní volbou; musí se učit ho uchovávat – vlastním rozhodnutím; má objevit hodnoty, které (život) vyžaduje a chovat se ctnostně – z vlastní vůle. Kodex hodnot přijatých z vlastní vůle je kodexem morálky.“

Žádný filosof v dějinách nenavrhl zjednodušenější a prvoplánovější pohled na život ve srovnání s tím, kterým na nás naléhá Ayn Randová: jen jednotlivci jsou skuteční, každá forma altruismu v sobě obsahuje skryté zlo. Neexistují žádné nuance a paradoxy. Neexistuje rozum ani svědomí. Neexistuje žádná hloubka. Slo-

žitě otázky lze rozdělit podle jednoduché dichotomie: buď individualismus, nebo altruismus. Nic mezi tím. „Lidské ego je pramenem veškerého pokroku lidského rodu,“ hlásá Randová v románu *Zdroj*.

Člověk je bytost přesažná

Filosofie Ayn Randové je pro život nepoužitelná a sotva může být nástrojem při budování kultury života. Je nepoužitelná, protože je založena na nesprávných antropologických předpokladech. Lidská bytost není jen jednotlivcem, ale i osobou a jako taková v sobě spojuje individualitu a přirozené zapojení do života společnosti. Člověk je transcendentní bytost.

Řekové měli pro „život“ dvě slova: *bios* a *zoe*. *Bios* představuje biologický a individuální smysl života; život, který pulzuje v rámci jednoho organismu. To je jediná představa života, který se nachází ve filosofii Ayn Randové. *Zoe* je na druhé straně sdílený život, život, který přesahuje jednotlivce a umožňuje mu podíl na širším, větším a bohatším životě.

C. S. Lewis ve své knize *K jádru křesťanství* poznamenává, že pouhý *bios* má vždy tendenci k úpadku a zániku. Aby mohl pokračovat, je třeba, aby z přírody neustále přijímal vzduch, vodu a potraviny. Člověk jako *bios* a nic víc nemůže dojít svého cíle. *Zoe*, vysvětluje C. S. Lewis dále, je obohacujícím duchovním životem, který je od věčnosti v Bohu. Člověk potřebuje *zoe*, aby se v pravdě stal sám sebou. Člověk je složen z *biotu* a *zoe*.

Bios má zajisté určitou symbolickou podobnost k *zoe*: ale je to takový druh podobnosti, jaký existuje mezi fotografií a místem nebo sochou a člověkem. Člověk, který by svůj *bios* vyměnil za *zoe*, by prošel takovou změnou, jako by se socha proměnila z opracovaného kamene v živého člověka. Potom přechod od *biotu* k *zoe* (od života pouhého individua k vpravdě osobnímu, oduševnělému životu; od sobectví k lásce k bližnímu) je také přechodem od kultury smrti ke kultuře života.

Josef Mudra

(mezititulky redakce)

Seriál vzniká podle knihy Donald De Marco – Benjamin Wiker: The Architects of the Culture of Death. Ignatius Press, San Francisco 2004, ISBN 1-58617-016-3, 410 stran.

BŮH VE SVÁTOSTECH

Svátosti na cestě spásy

Foto: Flickr, simonella_virus

Křesťanská mysteria neboli svátosti jsou ve vlastním smyslu ona vnější znamení, která naznačují a udělují milost získanou Ježíšem Kristem. Jsou proto tajemstvím, neboť člověk nikdy zcela nepochopí vnitřní spojitost mezi viditelným znamením svátosti, například litím vody při křtu, a vnitřní milostí, účastí v životě Božím, které se v té chvíli člověku dostává. Kdyby tyto svátosti nebyly nic jiného než pouze symbolické úkony, kterými by se nám představovaly neviditelné věci, nebo kdyby to byly pouhé sociální úkony nebo znamení, kterými by se dávalo najevo, že ten nebo onen člověk je členem společnosti Církve, jak je tomu u jiných společností, pak by ovšem svátosti neměly v sobě naprosto nic tajemného.

Podivuhodná tajemná síla spojená se svátostmi je tím větší, že její účinnost

Svátosti, viditelná a účinná znamení Boží milosti, jsou jakoby pokračováním Kristova vtělení. Jako nástroj v Boží ruce udělují lidské duši milost, účast na Božím životě, zaslouženou Kristovým umučením, a tak člověka posvěcují. Síla svátostí provází celý křesťanský život a pozvedá jej k Bohu.

není patrná ve viditelném světě, nýbrž v duši člověka a že výsledek této činnosti je zcela nadpřirozený, totiž účast v přirozenosti Boží, v Božím životě.

Svátosti jsou tedy znamením, a to je jedna jejich stránka. Jsou to ovšem znamením účinná; to je druhá stránka svátostí, a tou se právě liší od jakýchkoli jiných znamení. Právě tato účinnost svátostí je činí tajemstvími víry. Tridentický koncil učí, že svátosti obsahují milost, kterou naznačují, a tu udělují těm, kdo nekladou překážky. To bylo řečeno právě proti protestantům, kteří svátostem upírali skutečnou účinnost, protože podle nich se naše ospravedlnění děje pouze vírou. Svátosti podle nich nepůsobí jinak než jakékoli jiné náboženské úkony, jejichž činnost v duši je úměrná stupni víry, zbožnosti a jiných osobních dispozic.

Svátosti Starého zákona

Srovnáme-li starozákonní obřady, jež bychom mohli nazvat svátostmi, se svátostmi Nového zákona, vidíme opět, že je rozlišuje účinnost.

Svatý Tomáš uznává ve Starém zákoně čtyři svátosti. Byla to předně obřizka, která předobrazovala křest a vírou, která se s ní spojovala, odpouštěla dědičný hřích. Dále to byl velikonoční beránek, předobrazující eucharistii. Různá očišťování a oběti za hřích byly starozákonní pokání a ve svěcení levitů a kněží můžeme spatřovat náznak novozákonní svátosti kněžského svěcení. Všechny tyto svátosti se shodovaly s našimi v pojmu znamením, nikoli však vzhledem k účinnosti. Tajemství svátostí Kristových spočívá právě v tom, že v síle jeho vykupitelské smrti působí, udělují samy sebou milost každému, kdo neklade odpor, tedy

kdo je přijímá ve stavu obrácení k Bohu. Starozákonní svátosti se však nemohou nazývat příčinami milosti, protože to nebyly nástroje milosti, nýbrž jen znamením. Ti, kdo je přijímali s náležitou vnitřní přípravou, dostávali při jejich přijetí od Boha milost silou víry v budoucího Vykupitele, kterou takto vyznávali. Kdyby starozákonní svátosti byly rovny svátostem Nového zákona, nebylo by třeba Kristovy vykupitelské činnosti a nebylo by třeba svátostí, které z ní vytryskly, jak správně ukazuje svatý Tomáš (S. th. III, 62, 6) na základě textu svatého Pavla: *Kdyby se totiž k ospravedlnění docházelo zachováváním Zákona, pak by Kristus umřel nadarmo* (Gal 2,21). Svátosti Starého zákona byly jistým druhem vyznání víry v budoucího Vykupitele a odtud pochází jejich vnitřní hodnota. Neměly však v sobě moc udělovat milost, takže zůstávají pouhými znameními na rozdíl od svátostí Nového zákona, které jsou také příčinami, i když pouze nástrojovými. Proto svatý Pavel mohl o celém náboženském životě Starého zákona, tedy i o přijímání svátostí říci, že ze skutků Zákona nebude před Bohem ospravedlněn žádný člověk (srov. Řím 3,28). Smysl starozákonních svátostí nejlépe vystihuje svatý Tomáš, když praví: *Při obřizce (a podobně při ostatních svátostech) se udělovala milost, pokud byla znamením budoucího umučení Páně* (tamtéž).

Svátosti jako pokračování Kristova vtělení

Svátosti ve smyslu katolické nauky nelze chápat jinak než jako pokračování Kristova vtělení, jako sdělování vykupitelského díla duším, jako nástroje v ruce Kristově, jimiž nás chce posvětit. Viditel-

né znamení, svátostný obřad vykonaný podle Kristova ustanovení, působí vnitřní silou, udělenou mu Kristem, tím, že je vykonán. Má-li vysluhovatel úmysl udělit svátost, tedy konat to, co koná Církev, a je-li u přijímajícího alespoň nejmenší stupeň přípravy, tedy stav obrácení k Bohu, působí svátosti neomylně příliv Božího života do duše křesťana.

Písmo svaté nám představuje svátosti jako obřady, které působí posvěcení člověka. Kristus nás učí, že se rodíme z vody a Ducha Svatého (srov. Jan 3,5). Naše duchovní zrození na křtu svatém má tedy dvojí příčinu: Ducha Svatého jako příčinu hlavní a vodu jako nástroj. Ve chvíli, kdy se uděluje svátost křtu, dává Bůh vodě přechodně tajemným způsobem zvláštní moc, aby byla skutečným nástrojem posvěcení člověka. A tak jako je Duch Svatý při křtu skutečnou a fyzickou příčinou posvěcení duše, tak i voda, svátost, je skutečným fyzickým nástrojem, kterým se člověku tohoto posvěcení dostává. Ne, že by Bůh nemohl působit přímo, ale chtěl-li působit pomocí svátostí jako nástrojů, děje se dnes zpravidla posvěcení touto cestou.

Podobně svatý Pavel připisuje křtu sílu duchovně obmývat a dávat nový život. V listě Efesanům píše, že Kristus očišťuje svou Církev koupelí ve vodě a slovem – to je svátostí křtu (srov. Ef 5,26).

A v listě Titovi praví, že nás Bůh spasil skrze koupel znovuzrození a obnovení Duchem Svatým (srov. Tit 3,5). Síla obmytí a znovuzrození se tedy připisuje nejen Bohu, ale i svátosti, tedy viditelné věci, křestní vodě, spojené se slovem. Jsou tu tedy dvě příčiny, které působí posvěcení člověka: Bůh, příčina hlavní, a svátost, nástroj v ruce Boží, ale nástroj fyzický, tak jako v obyčejném umývání je voda fyzickým nástrojem tělesného obmytí.

Svátosti jako nástroje v ruce Boží

Zamyslíme-li se nad tímto tajemstvím, mohli bychom se právem tázat se svatým Augustinem: *Odkud má voda takovou moc, že se dotýká těla, a obmývá srdce?* (Tract. in Joan. LXXX, 3) Těžko říci, v čem spočívá ona nadpřirozená duchovní síla, které se dostává hmotnému

Foto: Flickr, zsoolt

Svátosti jako nástroje v ruce Boží působí podstatně bez ohledu na osobní vlastnosti toho, kdo je uděluje nebo přijímá. Křest dává účast v životě Božím i malému dítěti, které ještě není schopno úkonu víry, a přináší milost Božího dětství i tehdy, když byl udělen hříšníkem, nebo i bludařem.

znamení ve chvíli, kdy se látka svátosti spojuje se slovem. Zdá se, že Bůh ve chvíli, kdy užívá těchto viditelných znamení, vtiskuje jim přechodně duchovní moc, která je uschopňuje udělit milost. Není v tom nic nemožného, protože poslušenská mohoucnost je u všech tvorů, pokud veškeré tvorstvo je ve své podstatě ochotné podrobit se Bohu a být jeho poslušným nástrojem ve všem a ke všemu, co se neprotiví jejich přirozenosti (svatý Tomáš, *De virtut. in com.*, q. I, a.10, ad 13). Proto svátosti jako nástroje v ruce Boží působí podstatně bez ohledu na osobní vlastnosti toho, kdo je uděluje nebo

přijímá. Křest dává účast v životě Božím i malému dítěti, které ještě není schopno úkonu víry, a přináší milost Božího dětství i tehdy, když byl udělen hříšníkem, nebo i bludařem.

Svatí otcové to vysvětlují obrazy, která nám dávají alespoň poněkud proniknout do povahy věci. Paprsek slunečního světla prochází blátem, aniž ztrácí na čistotě, voda k nám přichází právě tak potrubím olověným, jako by přicházela potrubím zlatým. V té chvíli, kdy je kněz ozdoben kněžským charakterem, je nositelem Boží moci. Ať je to Petr, nebo Jidáš, jeho činnost při udělování svátostí je posvěcena Kristem. Ten, kdo uděluje svátosti – tak jako svátost sama –, je pouze průtokem nadpřirozené milosti, která vytéká ze srdce Božího a používá i nedokonalých nástrojů, aby se dostala k srdci člověka.

Účinnost svátostí

Účinnost svátostí Nového zákona je podivuhodná, ale není nepřijatelná lidskému rozumu, protože umělec, který používá těchto nástrojů k vytváření krásného díla v lidské duši, je sám Bůh. Zdá se, jako by Kristus přelil do těchto znamení, která sám ustanovil, všechnu svou svatou krev, prolitou z lásky za lidstvo. Svatí otcové opakují stále větu, která se stala obecným majetkem církevních spisovatelů: Z probodeného boku Krista umíra-

jícího na kříži vytryskly svátosti, a jeho Církev jimi dochází spásy. A svatý Tomáš k tomu podává vysvětlení: *Spasitelná moc proudí z Kristova božství jeho lidstvím do samých svátostí* (S. th. III, 62, 5). Tak jako myšlenka člověka jako by procházela rukou do pera, které ji svěří papíru, tak Kristova milost, vycházející z jeho nekonečného božství, prochází jeho svatým lidstvím, zraněným na kříži, a z těchto ran jde dále, až k viditelným znamením křesťanského náboženství. On je ustanovil, on jim dal podivuhodnou sílu a udržuje ji v nich svou všemohoucností. A tak svátosti jako nástroje v rukou všemohoucnosti Boží podávají dále svatou krev, která vytékala z Kristových ran na kříži.

„Zdá se,“ praví dále svatý Tomáš, „že svátostná milost je zařízena ke dvěma účelům: totiž k odstranění předchozích hříchů a ke zdokonalení duše v těch věcech, které náležejí k bohopoctě. Je však jasné, že Kristus nás osvobodil od našich hříchů zvláště svým umučením. Podobně také svým umučením zahájil bohopoctu křesťanského náboženství. Proto je jasné, že církevní svátosti mají zvláštní moc z umučení Kristova, jehož síla se s námi jaksi spojuje přijímáním svátosti. Na znamení toho z boku Krista visícího na kříži vytekla voda a krev, z nichž jedna poukazuje na křest, druhá na eucharistii, jež jsou nejmocnější svátosti.“

Milost posvěcující

Podle učení katolické církve jen milost spojuje člověka s Bohem, pokud mu dává účast v jeho vlastní přirozenosti. Milost, která je udělována ve svátostech, může být dvojí: *první* neboli milost mrtvých; ta dává nadpřirozený život duši, takže nepředpokládá žádnou předchozí milost. A pak milost druhá neboli živých, která u člověka předpokládá stav milosti. Milost *druhá* je vlastně rozmnožením milosti, kterou již někdo měl, kdežto milost první činí z hříšníka, člověka duchovně mrtvého, dítě Boží. Křest a pokání jsou svátosti mrtvých, mají tedy udělovat první milost hříšníku vzdálenému od Boha. To ovšem neznamená, že svátost pokání může přijmout jen ten, kdo je v těžkém hříchu. Přijme-li tuto svátost křesťan ve stavu milosti, dostává se mu milosti druhé, tedy rozmnožení posvěcující milosti. Ostatní svátosti jsou svátostmi živých a zpravidla u příjemce předpokládají život milosti, který podporují a rozmnožují.

Milost pomáhající

Vedle posvěcující milosti, společné všem svátostem, uděluje každá svátost svou zvláštní milost, která doplňuje milost posvěcující a odpovídá na různé úkoly života, pro něž byla určitá svátost ustanovena. Svátostná milost nepřidává k po-

svěcující milosti nějakou novou zběhlost, nýbrž jen zvláštní sílu, pomoc nebo alespoň právo na tuto pomoc, když jí bude potřeba k dosažení cíle svátosti. To plyne z různosti svátostí pro různé okolnosti lidského života. Kdyby tomu tak nebylo, bylo by zbytečné udělovat různé svátosti, stačila by jedna. Svátosti tedy přinášejí duši vedle milosti Božího synovství trvalé právo na milosti pomáhající, které mají vztah k cíli jednotlivých svátostí. Doplňují sílu lidské přirozenosti a pozvedají skutky člověka na úroveň Boží.

Jak je pro člověka útěšné, když ví, že síla svátostí ho provází všude po celý život, že jej pozvedá z všednosti až k výšinám Boží krásy. Škoda, že tak málo je chápáno toto bohatství Boží, nabízející se duši!

Reginald M. Dacík OP
Věrouka pro laiky V.
Krytal, Olomouc 1948
redakčně upraveno

ThDr. Reginald Maria Dacík OP (1907–1988), český teolog, redaktor, publicista, kněz dominikánského řádu

Ke knize Henriho Caffarela *Manželství – cesta k Bohu*

Nad úvahami z této knihy jsme v několika rekolekčních setkáních s manželzy zakoušeli zvláště silně, jak Bůh, který je Láskou, vstupuje ve svátosti manželství do vztahu mezi mužem a ženou a dává mu dimenzi svého života, štěstí a naplněné lásky. Autor P. Henri Caffarel, kněz svatého života a mistr duchovního vedení, navíc člověk s vytríbeným citem pro duchovní, lidské a kulturní hodnoty, se dává ve svém díle poznat především jako člověk zcela uchvácený Bohem.

Knihy je povzbuzující výzvou zejména dnes, kdy hodnota rodiny je otřesena a zpochybnována a kdy mravně oslabenému a vymírajícímu národu hrozí

nebezpečí rezignace na svou vlastní budoucnost. Zde se otvírá naopak pramen ryzí naděje a osvědčená cesta pro všechny, kteří objeví ve svém manželství milost Božího povolání a nechají se vést Jeho Duchem.

I když P. Henri Caffarel žil a naplňoval své poslání v minulém století, teprve nedávna minulost dala za pravdu jeho celoživotní cestě služby, když byl v pařížské diecézi před několika lety podán návrh na jeho svatořečení. Podivuhodné je i to, že v dlouhé době temné totality, kdy jen málokdy se určitá duchovní literatura dostala k nám ze Západu, právě texty tohoto autora pronikly do Strážnice, do ro-

diny pana Oldřicha Graubnera, který je tajně překládal a šířil, až se po mnoha letech, jistě řízením Božím, dočkává tato výjimečná kniha svého vydání u nás. Není divu, že v prostředí rodiny, prosycené těmito myšlenkami, vyrůstal (tehdy ještě jako dítě a později mladý muž) náš nynější otec arcibiskup. Osobně věřím, že stejným Božím řízením se Duch Svatý postará i o to, aby se s naší spoluúčastí toto životodárné svědectví šířilo dál jako dobrá setba, o které bude platit známý prorocký příslib: „Kdo požehnaně zasévá, požehnaně bude i sklízet.“

Mons. Josef Hrdlička

Poznámka k týdnu

V televizi znovu o drogách

Ukazuje se, že je to naopak propagace a faktická liberalizace drog, která nás vyčleňuje z Evropy. V Nizozemsku nebo ve švýcarském kantonu Curych už shledali, že předpoklad, podle něhož se uvolněním drogové politiky sníží kriminalita s drogami spojená, prostě nefunguje.

Když se v polovině 90. let u nás začaly objevovat požadavky na legalizaci drog, my konzervativci jsme varovali, že to znamená velké nebezpečí, zvláště pro mladé lidi. Nejčastější argument protistrany zněl: Všude v Evropě je politika vůči drogám otevřenější, jen vy byste tady u nás chtěli zavádět represí. Deset let poté se ukazuje, že naše země má nejvyšší počet středoškoláků – kuřáků marihuany v celé Evropě.

Ukazuje se, že je to naopak propagace a faktická liberalizace drog, která nás vyčleňuje z Evropy. Nizozemsko přestává drogy tolerovat v té míře, v jaké se prosadily, podobně to platí i pro kanton Curych, kde se prosadila největší tolerance drog v celém Švýcarsku. Tyto regiony shledaly, že předpoklad, podle něhož se uvolněním drogové politiky sníží kriminalita s drogami spojená, prostě nefunguje.

Česká televize uspořádala debatu (*Máte slovo*, 18. února), která se nesla ve zcela jiném duchu, než tomu bývalo v horkém období drogové debaty v druhé polovině 90. let. Moderátorka Jílková tentokrát dorážela na hosty s otázkou: „Tak jak to je, jsme druhý Amsterdam?“ Viditelně upřednostňovala šéfa protidrogové centrály, který mj. zdůraznil, že tolerance k drogám podryvá u mladých lidí vědomí závaznosti zákona.

Navzdory snahám moderátorky ale debatu opanoval známý propagátor marihuany J. X. Doležal a jeho ironický úsměšek nad ostatními diskutujícími mluvil za vše. Propagátoři drog se cítí být vítězi. Tvrdí sice *pro forma*, že chtějí legalizovat pouze marihuanu, ne „tvrdé drogy“, ale je jasné, že jde jen o otázku stupňování. Tak jako alkoholik, který začíná na pivu, přejde později na tvrdý alkohol, přecházejí i mladí poživatelé „měkkých drog“ na drogy

tvrdší. Podstatou problému je náruživost. Ne každý jí podlehne, ale ten, kdo má pro ni vlohu, touto cestou projde. Navíc návyk na alkohol trvá poměrně dlouho – až dvacet let. Návyk na nealkoholové drogy nastupuje nepoměrně dříve.

V zásadě je celá debata sporem dvojího druhu lidí. Na jedné straně těch, kteří mají rodičovskou zkušenost a instinkty: ti se obávají o děti – ne jen o ty vlastní, ale o mladé lidi vůbec. Na druhé straně stojí ti, kteří mají na šíření drog zájem: v obchodě s drogami se točí obrovské peníze. Vedle nich ovšem přizvukují liberalizaci ti, kdo sice svůj vlastní zájem na šíření drog nemají, ale pokládají děti a mládež za vhodný materiál pro společenské experimenty. I tato skupina měla v debatě svého reprezentanta – trapně pasivního psychologa, který se zjevně bál, zda je dost liberální.

Michaela Freiová

LITURGICKÁ ČTENÍ

28. 2. Neděle **Gn 15,5–12.17–18, Žl 27, Flp 3,17–4,1, Lk 9,28b–36**

2. neděle postní

1. 3. Pondělí **Dan 9,4b–10, Žl 79, Lk 6,36–38**

sv. Suitbert

2. 3. Úterý **Iz 1,10.16–20, Žl 50, Mt 23,1–12**

sv. Simplicius

3. 3. Středa **Jer 18,18–20, Žl 31, Mt 20,17–28**

sv. Kunhuta

4. 3. Čtvrtek **Jer 17,–10, Žl 1, Lk 16,19–31**

sv. Kazimír

5. 3. Pátek **Gn 37,3–4.12–13a.17b–28, Žl 105, Mt 21,33–43.45–46**

sv. Teofil

6. 3. Sobota **Mich 7,14–15.18–20, Žl 103, Lk 15,1–3.11–32**

sv. Friedrich

Res Claritatis MONITOR – zpravodajský týdeník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Fotografie bez uvedení zdroje pocházejí z Flickr.com. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500. Šéfredaktor: Mgr. Michaela Freiová. Redaktoři: Mgr. Dagmar Kopecká, Mgr. Ondřej Vaněček. Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Mgr. Matyáš Zrno. Teologický poradce: P. Mgr. Pavel Mayer OP. Objednávky: Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 15 Kč, což pro tento rok činí 675 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.